

LUNDS
UNIVERSITET

TIO ÅR MED FINANSPOLITISKA RÅDET: VAD HÄNDER HÄRNÄST?

LARS JONUNG
KNUT WICKSELLS CENTRUM FÖR FINANSVETENSKAP,
EKONOMIHÖGSKOLAN, LUNDS UNIVERSITET

TIO ÅR MED FINANSPOLITISKA RÅDET: VAD HÄNDER HÄRNÄST?

JUBILEUM

Vi firar Finanspolitiska Rådet 10 år

DAGS ATT SE FRAMÅT OCH BAKÅT

LUNDS
UNIVERSITET

BAKÅT 50 ÅR I TIDEN

HUR SÅG MODELLEN UT FÖR FINANSPOLITIKEN?

FINANSMINISTERN - EN KÄLLA TILL STABILITET

INGET FINANSPOLITISKT RAMVERK

INGET FINANSPOLITISKT RÅD

Den fasta kronkursen var ett ankare för den inhemska stabiliseringspolitiken. Valutakontoret begränsade kapitalrörligheten.

IGÅR

FINANSMINISTERN HADE MAKTEN ÖVER STABILISERINGS-
POLITIKEN.

Riksbanken var en underavdelning till finansdepartementet.

En karikatyr från välfärdsteorin+keynesianismen:

FINANSMINISTERN: "DEN BENEVOLENTE
PARETOOPTIMALITETSDIKTATORN" (Ståhl 1977) SOM MAXIMERAR
DEN SOCIALA VÄLFÄRDEN.

ALLVETANDE

ALLGOD

ALLSMÄKTIG

Reaktioner mot den rådande ordningen:

Tidskriften *Ekonomisk Debatt* startar 1973

SNS Konjunkturråd startar 1974

IDAG

FINANSMINISTERN – KÄLLA TILL INSTABILITET

HEN BEHÖVER EN *TVÅNGSTRÖJA*:

ETT FINANSPOLITISKT RAMVERK

OCH EN *ÖVERVAKARE/VAKTHUND*:

ETT FINANSPOLITISKT RÅD

Rörlig växelkurs utgör inget ankare för stabiliseringspolitiken

LÄGET IDAG 2017

PARADIGMEN FÖR STABILISERINGSPOLITIKEN

PENNINGPOLITIKEN OCH FINANSPOLITIKEN ÄR NU
REGELBASERADE MED

1. SJÄLVSTÄNDIGA CENTRALBANKER MED INFLATIONSMÅL
2. FINANSPOLITISKA RAMVERK MED SJÄLVSTÄNDIGA
FINANSPOLITISKA RÅD

VAD HÄNDER HÄRNÄST?

KOMMER DAGENS PARADIGM ATT ÖVERLEVA?

KOMMER PENDELN SVÄNGA TILLBAKA BORT FRÅN
REGELBASERAD POLITIK?

ÄR DAGENS SEMINARIUM DEN FÖRSTA OCH SISTA
FESTEN FÖR DET FINANSPOLITISKA RÅDET?

LUNDS
UNIVERSITET

TIO ÅR MED FINANSPOLITISKA RÅDET: VAD HÄNDER HÄRNÄST?

DEN INTERNATIONELLA HOTBILDEN MOT REGELBASERAD FINANSPOLITIK

- 1. Alltför komplicerade finanspolitiska regelverk*
- 2. Åtstramningströtthet*
- 3. Låga räntor och sekulär stagnation*
- 4. Brist på en stabiliseringspolitisk kultur – brist på tillit (trust)
– växande populism*
- 5. Med flera hot*

Lästips: Debrun och Jonung (2017), "Under Threat: Rules-Based Fiscal Policy and How to Preserve It", manuskript, IMF och Nationalekonomiska institutionen, Lund.

LÖSNINGEN:

ENKLA OCH ROBUSTA RAMVERK SOM ÖVERVAKAS AV SJÄLVSTÄNDIGA FINANSPOLITISKA RÅD. KOMBINATIONEN RÅD OCH RAMVERK ÄR VIKTIG.

RÅD SOM DELTAR I DEN OFFENTLIGA DEBATTEN MED GOD ANALYS.

SJÄLVSTÄNDIGA RÅD FÖRSTÄRKER DEN DEMOKRATISKA PROCESSEN. HÖJER KVALITETEN PÅ DET OFFENTLIGA SAMTALET.

”ATT UPPFOSTRA DET SVENSKA FOLKET”
(KNUT WICKSELL)

HUR ÄR LÄGET I SVERIGE?

ÖVERSKOTTSMÅLSKOMMITTÉNS BETÄNKANDE (SOU 2016:67)

POSITIVT:

ETT STARKT OCH BRETT STÖD FÖR DET FINANSPOLITISKA
RAMVERKET OCH RÅDET HOS PARTIerna.

SKULDANKARET EN VIKTIG INNOVATION. MEN DET SKULLE VARIT
LÄGRE - SNARARE 25 PROCENT ÄN 35 PROCENT.

Lästips: Andersson och Jonung (2016) "Hur stor är en rimlig statsskuld
för Sverige?" *Ekonomisk Debatt*, 4, 82-87.

HUR ÄR LÄGET I SVERIGE?

ÖVERSKOTTSMÅLSKOMMITTÉNS BETÄNKANDE (SOU 2016:67)

NEGATIVT:

1. KRAVET PÅ ETT ÖVERSKOTT PÅ 0,33 PROCENT AV BNP ÖVER KONJUNKTURCYKELN ÄR EN SIFFEREXERCIS SOM UNDERGRÄVER TROVÄRDIGHETEN?
2. INTE EN RAD OM SAMBANDET MELLAN DEMOKRATI OCH FÖREKOMSTEN AV FINANSPOLITISKA RÅD OCH RAMVERK. VAD BETYDER ETT EXPERTRÅD SOM ETT FINANSPOLITISKT RÅD FÖR DEN OFFENTLIGA DEBATTEN OCH FÖR DET DEMOKRATISKA SAMTALET? EN PARLAMENTARISK UTREDNING BORDE HA INTRESSE FÖR DESSA FRÅGOR?
3. HUR BÖR RÅDETS SJÄLVSTÄNDIGHET GARANTERAS?

EN REKOMMENDATION I SOU 2016:67 SOM ÅTERKOMMER I REGERINGENS prop 2016/17:100:

Det faktum att rådet självt nominerar ledamöter kan bidra till att värna oberoendet, men riskerar samtidigt att leda till en ensidig sammansättning. En ny ordning, med en valberedning för val av rådsmedlemmar, i vilken ledamöter från riksdagens finansutskott ingår, skulle motverka en sådan utveckling, samtidigt som rådets oberoende från regeringen skulle garanteras.

RISK FÖR POLITISERING

HITTILLS HAR RÅDET I PRAKTIKEN UTSETT SIG SJÄLVT, DVS VALT NYA MEDLEMMAR OCH SKICKAT FÖRSLAGET TILL REGERINGEN.

REGERINGEN HAR SEDAN FATTAT DET FORMELLA BESLUTET ATT UTSE NYA LEDAMÖTER.

DETTA HAR FUNGERAT VÄL.

RÅDET ÄR UNIKT SJÄLVSTÄNDIGT

NU FINNS EN RISK FÖR POLITISERING OCH DÄRMED MINDRE SJÄLVSTÄNDIGHET

HUR BÖR RÅDETS SJÄLVSTÄNDIGHET BÄST BEVARAS?

FÖRSLAG TILL **JUBILEUMSGÅVA** FRÅN REGERINGEN TILL RÅDET:

GÖR FINANSPOLITISKA RÅDET HELT SJÄLVSTÄNDIGT GENOM ATT
RÅDET FÅR RÄTTEN ATT UTSE SINA NYA MEDLEMMAR – UTAN
NÅGON DIREKT ELLER INDIREKT KONTAKT MED REGERINGEN.

RÅDET BLIR EN AKADEMI

EN AKADEMI KAN VÄRNA OM DEN VETENSKAPLIGA KVALITETEN I
RÅDETS RAPPORTER.

TIO ÅR MED FINANSPOLITISKA RÅDET: VAD HÄNDER HÄRNÄST?

FÖRDELAR: SJÄLVSTÄNDIGHET GER TROVÄRDIGHET ÅT RÅDETS (FORSKNINGSBASERADE) RAPPORTER.

NACKDELAR: HOT OM INTELLEKTUELL INAVEL?

MOTVERKAS GENOM EN "OPTIMAL" INSTRUKTION FÖR RÅDET:

TIDSBEGRÄNSADE MANDAT FÖR RÅDETS MEDLEMMAR

REGLER OM SAMMANSÄTTNINGEN (GEOGRAFI, KÖN, VETENSKAPLIGA MERITER M M)

PLACERING UTANFÖR STOCKHOLM?

REGELBUNDEN EXTERN UTVÄRDERING, M M

TIO ÅR MED FINANSPOLITISKA RÅDET: VAD HÄNDER HÄRNÄST?

MITT RÅD: LÅT OSS FORTSÄTTA MED RÅDET SOM DET
VARIT - FAST MED STÄRKT SJÄLVSTÄNDIGHET

MIN PROGNOSES FÖR DE KOMMANDE TIO ÅREN:

ETT HELT SJÄLVSTÄNDIGT FINANSPOLITISKT RÅD BLIR EN
GOD INVESTERING FÖR RIKSDAGEN OCH FÖR DET
SVENSKA FOLKET – GENOM SIN EFFEKT PÅ DEN
DEMOKRATISKA DIALOGEN

TIO ÅR MED FINANSPOLITISKA RÅDET: VAD HÄNDER HÄRNÄST?

MIN ERFARENHET AV ARBETET INOM RÅDET:

SJÄLVSTÄNDIGHET ÄR DEN CENTRALA FÖRUTSÄTTNINGEN
FÖR ATT VÄL FUNGERANDE FINANSPOLITISKT RÅD.

OM 10 ÅR KAN VI SAMLAS HÄR IGEN OCH UTVÄRDA MIN
PROGNOS.

VÄLKOMNA!

LUNDS
UNIVERSITET

TIO ÅR MED FINANSPOLITISKA RÅDET: VAD HÄNDER HÄRNÄST?

LARS JONUNG
KNUT WICKSELLS CENTRUM FÖR FINANSVETENSKAP,
EKONOMIHÖGSKOLAN, LUNDS UNIVERSITET

